

Jak rozliczać samochód w działalności gospodarczej?

Ewelina Dulęba - Kursy z księgowości

Część I

Zasady odliczenia VAT od samochodów

- jak postępować prawidłowo?

1. Zasady ogólne odliczania VAT

Zgodnie z zasadą ogólną, określoną w art. 86 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług, w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi, przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego.

Zatem aby móc skorzystać z prawa do odliczenia podatku VAT konieczne jest istnienie związku między dokonywanymi zakupami, a prowadzoną działalnością gospodarczą.

Jeśli taki związek nie istnieje, a zakupy pozostają poza zakresem działalności gospodarczej, VAT od tych zakupów nie podlega odliczeniu.

O jakim związku mowa?

Tego ustawodawca nie doprecyzował. Organy podatkowe wskazują jednak na związek bezpośredni lub pośredni.

Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z dnia 17.03.2023 r., sygn. 0113-KD IPT1-2.4012.892.2022.2.PRP:

*“O **związku bezpośrednim** dokonywanych zakupów z działalnością podatnika można mówić wówczas, gdy nabywane towary służą np. dalszej odsprzedaży (towary handlowe) lub też nabywane towary i usługi są niezbędne do wytworzenia towarów lub usług będących przedmiotem dostawy. Bezpośrednio wiążą się więc z czynnościami opodatkowanymi wykonywanymi przez podatnika.*

Natomiast o **pośrednim związku** nabywanych towarów i usług z działalnością przedsiębiorcy można mówić wówczas, gdy ponoszone wydatki wiążą się z całokształtem funkcjonowania przedsiębiorstwa – mają pośredni związek z działalnością gospodarczą, a tym samym z osiąganym przez podatnika obrotem opodatkowanym. Aby jednak można było wskazać, że określone zakupy mają chociażby pośredni związek z działalnością podmiotu, istnieć musi **związek przyczynowo-skutkowy** pomiędzy dokonanymi zakupami towarów i usług, a powstaniem obrotu. O pośrednim związku dokonanych zakupów z działalnością podatnika można mówić wówczas, gdy zakup towarów i usług nie przyczynia się bezpośrednio do uzyskania obrotu przez podatnika, np. poprzez ich odsprzedaż, lecz poprzez wpływ na ogólne funkcjonowanie przedsiębiorstwa jako całości, przyczynia się do generowania przez podmiot obrotu.”

2. Ograniczenia w zakresie odliczania VAT w przypadku wydatków związanych z samochodami

Art. 86a ust. 1 ustawy o VAT, wskazuje, że w przypadku wydatków związanych z pojazdami samochodowymi, podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia 50% kwoty podatku naliczonego.

Należy zatem odpowiedzieć na pytania:

- co to jest pojazd samochodowy?
- jakie wydatki podlegają ograniczeniu w zakresie odliczenia podatku VAT?

Definicja pojazdu samochodowego zawarta jest w art. 2 pkt 34 ww. ustawy. Zgodnie z nim pojazdy samochodowe to pojazdy samochodowe w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym o dopuszczalnej masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony. Jak natomiast wynika z art. 2 pkt 33 ustawy Prawo o ruchu drogowym, pojazd samochodowy to pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h. Określenie to nie obejmuje ciągnika rolniczego.

Zatem ograniczenie w zakresie odliczenia podatku VAT dotyczy wydatków związanych z:

- samochodami osobowymi,
- niektórymi samochodami ciężarowymi,
- motocyklami oraz
- innymi pojazdami o masie całkowitej nieprzekraczającej 3,5 tony, których konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h.

O jakich wydatkach mowa?

W art. 86a ust. 2 ustawy o VAT, ustawodawca wskazał, że do wydatków związanych z pojazdami samochodowymi, do których stosuje się ograniczenie w postaci odliczenia 50% VAT naliczonego, zalicza się wydatki dotyczące:

- 1) nabycia, importu lub wytworzenia tych pojazdów oraz nabycia lub importu ich części składowych,
- 2) używania tych pojazdów na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innej umowy o podobnym charakterze, związane z tą umową, inne niż wymienione w pkt 3,
- 3) nabycia lub importu paliw silnikowych, oleju napędowego i gazu, wykorzystywanych do napędu tych pojazdów, usług naprawy lub konserwacji tych pojazdów oraz innych towarów i usług związanych z eksploatacją lub używaniem tych pojazdów.

Za wydatki związane z używaniem pojazdów samochodowych uważa się również opłaty parkingowe oraz opłaty za przejazdy autostradą.

3. Odliczenie VAT w pełnej wysokości

W niektórych przypadkach, podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia 100% VAT od wydatków związanych z używaniem samochodów, oczywiście przy założeniu, że wydatki te mają związek z działalnością gospodarczą.

Przed wszystkim należy zauważyć, że ograniczenie nie dotyczy samochodów ciężarowych o masie całkowitej powyżej 3,5 tony. W stosunku do nich podatnikowi przysługuje prawo do odliczenia 100% VAT.

Dodatkowo w art. 86a ust. 3 ustawy o VAT, ustawodawca wskazał, że **podatnikowi przysługuje prawo do pełnego odliczenie VAT:**

- 1) w przypadku gdy pojazdy samochodowe są:
 - a) wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika lub
 - b) konstrukcyjnie przeznaczone do przewozu co najmniej 10 osób łącznie z kierowcą, jeżeli z dokumentów wydanych na podstawie przepisów o ruchu drogowym wynika takie przeznaczenie.
- 2) do towarów montowanych w pojazdach samochodowych i do związanych z tymi towarami usług montażu, naprawy i konserwacji, jeżeli przeznaczenie tych towarów wskazuje obiektywnie na możliwość ich wykorzystywania wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika.

Kiedy samochody uznawane są za wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej?

Zgodnie z art. 86a ust. 4 ustawy o VAT, pojazdy samochodowe są uznawane za wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika, jeżeli:

- 1) sposób wykorzystywania tych pojazdów przez podatnika, zwłaszcza określony w ustalonych przez niego zasadach ich używania, dodatkowo potwierdzony prowadzoną przez podatnika dla tych pojazdów ewidencją przebiegu pojazdu, wyklucza ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą lub
- 2) konstrukcja tych pojazdów wyklucza ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą lub powoduje, że ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą jest nieistotne.

Dodatkowo, podatnicy wykorzystujący wyłącznie do działalności gospodarczej pojazdy samochodowe, dla których są obowiązani prowadzić ewidencję przebiegu pojazdu, mają obowiązek złożyć naczelnikowi urzędu skarbowego informację (VAT-26) o tych pojazdach w terminie do 25. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym poniosą pierwszy wydatek związany z tymi pojazdami, nie później jednak niż w dniu przesłania ewidencji JPK V7K lub JPK V7M.

Będę o tych warunkach więcej mówiła na kolejnym spotkaniu.

Kiedy samochody uznawane są za wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej?

Zgodnie z art. 86a ust. 4 ustawy o VAT, pojazdy samochodowe są uznawane za wykorzystywane wyłącznie do działalności gospodarczej podatnika, jeżeli:

- 1) sposób wykorzystywania tych pojazdów przez podatnika, zwłaszcza określony w ustalonych przez niego zasadach ich używania, dodatkowo potwierdzony prowadzoną przez podatnika dla tych pojazdów ewidencją przebiegu pojazdu, wyklucza ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą lub
- 2) konstrukcja tych pojazdów wyklucza ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą lub powoduje, że ich użycie do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą jest nieistotne.

Natomiast jak wskazano w art. 86a ust. 9 do kategorii pojazdów określonych w punkcie 2 ww. przepisu należą:

- 1) pojazdy samochodowe, inne niż samochody osobowe, mające jeden rząd siedzeń, który oddzielony jest od części przeznaczonej do przewozu ładunków ścianą lub trwałą przegrodą:
 - a) klasyfikowane na podstawie przepisów o ruchu drogowym do podrodzaju: wielozadaniowy, van lub
 - b) z otwartą częścią przeznaczoną do przewozu ładunków;

- 2) pojazdy samochodowe, inne niż samochody osobowe, które posiadają kabinę kierowcy z jednym rzędem siedzeń i nadwozie przeznaczone do przewozu ładunków jako konstrukcyjnie oddzielne elementy pojazdu;
- 3) pojazdy specjalne, które spełniają również warunki zawarte w odrębnych przepisach, określone dla następujących przeznaczeń:
 - a) agregat elektryczny/spawalniczy,
 - b) do prac wiertniczych,
 - c) koparka, koparko-spycharka,
 - d) ładowarka,
 - e) podnośnik do prac konserwacyjno-montażowych,
 - f) żuraw samochodowy

- jeżeli z dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o ruchu drogowym wynika, że dany pojazd jest pojazdem specjalnym.

Spełnienie ww. wymagań (punkt 1 i 2) stwierdza się na podstawie **dotatkowego badania technicznego przeprowadzonego przez okręgową stację kontroli pojazdów**, potwierdzonego zaświadczeniem wydanym przez tę stację, oraz dowodu rejestracyjnego pojazdu zawierającego odpowiednią adnotację o spełnieniu tych wymagań.

Z kolei w przypadku pojazdów specjalnych (punkt 3) **spełnienie wymagań stwierdza się na podstawie dokumentów wydanych zgodnie z przepisami o ruchu drogowym.**

W kolejnym materiale skupimy się na warunkach, jakie należy spełnić w celu odliczenia 100% VAT w przypadku wydatków związanych z eksploatacją pojazdów samochodowych, których konstrukcja nie wyklucza ich użycia do celów niezwiązanych z działalnością gospodarczą. Do tej grupy należą bowiem samochody osobowe, samochody ciężarowe do 3,5 tony czy też motocykle czyli pojazdy, które są najczęściej używane w przypadku większości podatników.

Dziękuję za uwagę

Ewelina Dulęba